

Селекциялық жетістіктерді құқықтық қорғау

Орындаған : Мұратбек А.
Келесова.Д 2Г-16-1 Тексерген :
Амиров Н.К.

Жоспары

:

1. Селекциялық жетістік ұғымы
2. Селекциялық жетістікті құқықтық қорғау
3. Селекциялық жетістіктерді қорғау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган

Зияткерлік меншік объектілерінің ішіндегі бірегейі — селекциялық жетістіктер мен интегралды микросхема топологиялары. Бұл екі объектінің өнертабыстар мен тауар таңбаларынан, өнеркәсіп үлгілерінен және т.б. объектілерден ерекшелігі, бөлек заңдармен реттеледі.

1. Селекциялық жетістік

ҰҒЫМЫ

Селекциялық жетістік - адамның шығармашылық қызметінің нәтижесі болып табылатын өсімдіктің патент берілген жаңа сорты, жануарлардың жаңа тұқымы.

Селекциялық жетістіктер «Селекциялық жетістіктерді қорғау туралы» 1999 жылғы заңымен көзделген.

Селекциялық жетістік авторы (селекционер) (бұдан әрі - автор) - сортты, тұқымды жасаған, тапқан немесе өсіріп шығарған жеке адам.

Селекциялық жетістіктерді қорғау туралы заң, осы саладағы қызметтің құқықтық, экономикалық және ұйымдық негіздерін белгілейді, селекциялық жетістіктерді жасауға, ашуға, шығаруға, құқықтық қорғауға және пайдалануға байланысты туындайтын мүліктік, сондай-ақ олармен байланысты мүліктік емес жеке қатынастарды реттейді.

2. Селекциялық жетістікті құқықтық қорғау

Селекциялық жетістікке құқық Қазақстан Республикасының заңдарымен қорғалады және патентпен расталады. Патент селекциялық жетістікті пайдалануға патент иесінің айрықша құқығын, оның басымдығын және селекционердің авторлығын куәландырады.

Негізі селекциялық жетістіктерді құқықтық қорғау еліміз тәуелсіздік алғаннан кейін жүзеге асырыла бастады. Бұрынғы Кеңес заманында селекциялық жетістіктерге тек ведомстволық акт негізінде сыйақы төленіп, әрі қарай жасалған селекциялық жетістік мемлекет меншігіне өтетін. Ал қазіргі нарықтық жағдайда селекциялық жетістікке толыққанды патент беріледі, соның нәтижесінде ол адам айрықша құқыққа ие болады.

Адамның ой еңбегінің нәтижесінде жасап шығарылған өсімдік сорттары мен жануарлар тұқымдарына арнайы сараптама жасалады. Егер ашқан жаңалықта бір ерекшелік болса, белгіленген талаптарға сай болса патент беріледі.

Патентпен селекциялық жетістікке берілген құқықтық қорғау көлемі сорттың, тұқымның сипаттамасына енгізілген белгілердің жиынтығымен анықталады.

Өсімдіктер сортына патенттің қолданылу мерзімі сараптама жасау ұйымына өтінім берілген күннен бастап - 25 жыл, мал тұқымдарына - 30 жыл, жүзім, сәндік ағаш, жеміс және орман дақылдары сорттарына, оның ішінде олардың қалемшелеріне - 35 жыл болады.

Патент беруді зияткерлік меншік саласындағы уәкілетті орган
ҚР Әділет министрлігі жүзеге асырады.

Патент **екі** сатыда жүргізілетін сараптама нәтижесінде беріледі.
Сараптаманың

- I. сатысы — **алдын ала сараптама** ҚР Әділет министрлігі «Ұлттық зияткерлік меншік институты» РМК-да;
- II. Сатысы - **мәні бойынша сараптама** — агроөнеркәсіптік кешен саласындағы уәкілетті орган саналатын ҚР Ауыл шаруашылығы министрлігінің мемлекеттік комиссияларында жүргізіледі.
  - Егер селекциялық жетістікті бірнеше автор жасаса, ашса немесе шығарса, егер олардың арасында келісім болса сыйақы авторларға тең үлеспен төленеді.
  - Кез келген патент иеленушінің құқығын бұзған пайдаланушы жауапқа тартылады.
  - Патент мерзімі аяқталғаннан кейін селекциялық жетістік жалпыға бірдей пайдалануға болатын жетістікке айналады.

Өсімдіктер сортына патенттің қолданылу мерзімі сараптама жасау ұйымына өтінім берілген күннен бастап - 25 жыл, мал тұқымдарына - 30 жыл, жүзім, сәндік ағаш, жеміс және орман дақылдары сорттарына, оның ішінде олардың қалемшелеріне - 35 жыл болады.

Патенттің қолданылу мерзімін патент иесінің өтініші бойынша уәкілетті орган ұзартады, бірақ ол 10 жылдан аспауы керек.

3.Селекциялық жетістіктерді қорғау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган

Селекциялық жетістіктерді қорғау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган (бұдан әрі - уәкілетті орган) - Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын және селекциялық жетістіктерді қорғау саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын мемлекеттік орган.

Уәкілетті органның құзыретіне:

- ✓ селекциялық жетістіктерді құқықтық қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты жүзеге асыруға қатысу;
- ✓ селекциялық жетістіктерге патенттер беру;
- ✓ селекциялық жетістікке патентті өзгеге беру шартын немесе патентті алуға құқықты тіркеу туралы өтініш нысанын бекіту;
- ✓ селекциялық жетістікті пайдалануға лицензиялық шартты немесе қосалқы лицензиялық шартты тіркеу туралы өтініш нысанын бекіту;
- ✓ селекциялық жетістіктерді пайдаланушы жеке және заңды тұлғалардың қызметіне бақылау;
- ✓ хаттамаларды жазу және әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарау, әкімшілік жазалар қолдану;

Назарларыңызға рахмет !!!